

Notalar (Notes)

Müziği notalayıp yazıya almaya yarayan şekillerdir. Yazı harflerinin adları bulunuşu gibi, bu şekillerinde adları vardır. Notalara ait yedi isim şunlardır: *do* (ilim dilinde bazen "ut"), *re*, *mi*, *fa*, *sol*, *la*, *si*. Almanya ve İngiltere'de, Ortaçağ tarzından solfejde kısmen hatıra olarak notalar doğrudan doğruya alfabe harflerinden yedisinin adlarıyla okunmaya devam ediliyor: *C* (do), *D* (re), *E* (mi), *F* (fa), *G* (sol), *A* (la), *H* (si), *B* (si bemol). Bu, Almanlardaki sistemdir.

Nota (veya *not*) kelimesi, bir şeyi sonradan hatıra getirecek surette bir yere not etmeyi ifade eden sözdür. *Müzik notası* da, bir sesi temsil etmek üzere *nota dizeği* üstündeki yerine konulan bir işaret, bir kayıttır.

Karakterci nota: Bir özelliği belirten nottur. Dizideki yedi notanın vasıfları olan *tonik*, *toniküstü*, *mediant* (ortanca), *alt-dominant*, *dominant* (hâkim), *dominantüstü*, *sensible* (duygun) *nota*, terimleri hep karakterci notalardır. Çünkü, dizide her birinin farklı birer rolü vardır ve karakterlerini işte bu roller sağlar.

Bir dizinin ilk *üçlü* ve ilk *altılı* aralıkları o dizi modunun karakterci notalarıdır. Majör ve minör dizilerin *mod notaları* adını alırlar.

Süs notaları: Bak: *Melodik süslemeler*.

Zarif notalar: Melodide bazı *süs* ve *işleme* notalarına böyle denir. *Melodik süslemeler* dediklerimiz bunlardır (Bak: *Süslemeler*). "Bezen notaları"da denilebilir.

Küme notalar: Nota kümecikleri. Ölçünün bir zamanını veya zamanın bir bölümünü vücuda getiren tertipli kümeciklere nizam dışı katılan notalara (bir yükleni ihdas ettikleri için) böyle denir. Yük notalarının vücuda getirdiği böyle *nizam dışı gruplar*, birleştikleri notaların sayısını karşılayan rakamlarla gösterilirler.

Nota Şekilcikleri (Figures de notes)

Türlü nispi uzunlukları, yani süsleri olan *nota kıymetleri* şu figürlerle gösterilirler: *Birlik*, *İkilik*, *Dörtlük*, *Sekizlik*, *Onaltılık*, *Otuzikilik*, *Altmışdörtlük*. Bu süreleri küçüklere "göze hitap eden" biçim adlarıyla öğreterek nota dersine başlamak kolaylığı muciptir. Sırasıyla şunlardır: *Yuvarlak*, *Beyaz*, *Siyah*, *Çengelli*, *İki çengelli*, *Üç çengelli*, *Dört çengelli*.

Nota Yazma Disiplini - Tekniği

Başka dillerdeki müzik sözlüklerinin hiç birinde görülmeyen bir maddeye ölçülerimiz dışı bir makale halinde burada yer verişimiz sebepsiz değildir. Nota basımında en ileri durumda olan merkezlerde bile el yazısına yaygın bir "*güzel ve okunaklı nota yazmak*" konusu vardır, hem de gayet önemlidir. Nota güzel yazısı basımcılığa inhisar (tekeli) edilemez. Çünkü, el yazmalarından da deşifre yapılacak, az prova ile konsere çıkılmak zaruretleri orkestra partilerinin inci gibi kopya edilerek çoğaltılması mecburiyetini daima yaşatacak, neticede *nota yazımcılığı* (kopist kaligraflığı) sorumlu bir hattatlık şubesi halinde daima mevcut olacak ve her mûsikîcinin bu ince işte ister istemez az veya çok eli bulunacaktır. Millî nota matbaacılığını derhal geliştirmeyecek durumdaki yeni merkezlerde nota yazıcılığı daha da faal kalacaktır. Mecburiyetin sebebi açıktır: *Nota yazısı* denilen araç, zaman içinde hareket eden bir sürat dilinin vasıtasıdır. Pürüzlü el yazısı üzerinde müzik icrası yürütmek mümkün değildir. Neticede, güzel nota yazmak işi, bir süs ve zevk meselesi olmaktan çıkarak, teknik zaruret olur. *Nota hattatlığı* sorumlu bir hüner sayılır. Kuyumcu sabırla işlenen ve ince prensipleri olan bir sanattır. Nota hattatının müzikte bilgili olması gerekir. Çünkü, güzellikten başka, taksimat incelikleri de –bilhassa el yazmasından yapılan istinsahta- bahis konusudur. Kopya edilecek notanın ölçülerinde meselâ, *zaman kümeleri* baştan ince tertibatla hazırlanmış olmayıp da ortograf ihmalleri kaçmışsa, usta kopist bunları görebilmelidir. İş bu kadar incelikli olduğu halde, memleketimizde bu el yazıcılığında dikkatli bir iki usta meslektaş pek geç yetişebilmiştir.

Basılan veya basılmayan başkalarının nota istinsahlarında genellikle kişisel ve çırpıştırma yazılar hâkimdir! Avrupa basımlarına yaklaşmaya gayret etmek iyi niyetini gösteren kalemlerin bile bu işteki ana prensipleri henüz öğrenemedikleri daha ilk satırlarda göze batıyor. Bu konuda ilk yetkilimiz Nazım ÜLGEN'in bir yazısını aşağıda yayınlıyoruz.

Güzel ve düzgün nota yazmak, bu sanatın her şubesinde uğraşanlar için pek lüzumludur. Hele henüz müzik matbaacılığı kurulmamış durumdaki memleketlerde, nota yazma işi, daha da mutlak bir zaruret arz eder.

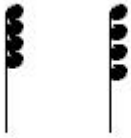
Sanatçılar, öğretmenler ve müzik tahsili görenler özel teori ve tekniği dairesinde yazılı notalardan okuma ve öğrenmeyi daha kolaylıkla başarıp kavrarlar. Zevksiz ve okunmayacak kadar kötü notaya geçirilmiş eserler müziğin ruh ve esası olan ifade, nüans ve hareketten icrayı alıkoydururlar. Sanatçı, notaları sökmeye çabalamak yüzünden, yukarıda saydığımız mühim hususları ihmal zorunda kalır.

Piyano, koro ve *çoksesli müzik* eserlerinde yazış teknik ve teorisine uymayan notalar icracıya çok defa enikonu yanlışlıklar işletir. Kıymetlerinin portedeki yer ve nispetleri düzgün olmayan yazılar deşifreyi ve müziğe nüfuz imkânlarını güçleştirir, göz ve hafızayı yorar, yorum düşer.

Nota Şekillerinin Yazılışı

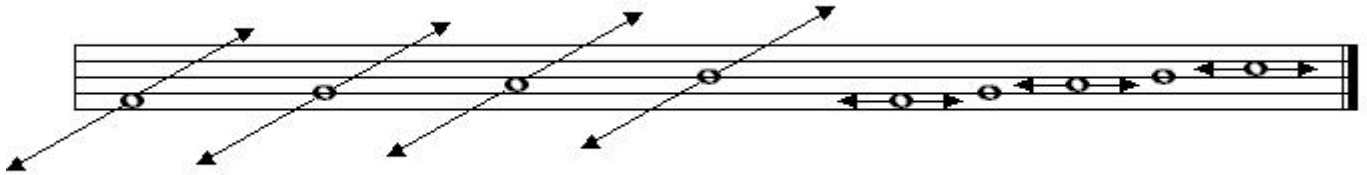
Notalar, kıymetlerinin her türlüşünde düzgünlükle yumurtamsı çizilmiş bulunmalıdır. Aşağıdaki misalde görüldüğü üzere, yuvarlak yazılı notalar –akor yazısında temas noktaları tamamen dolmuş olacağından- kalın bir çizgi gibi görünerek, okunmaları güçleşir. Beyzi notalarda ise temas noktası iki taraftan kapanmadığından, o sayede okunmaları kolay olur. Bu fark göz önünde tutulup hiç olmazsa çok sesli ve akorlu yazılarda notaları beyzi çizmeye çalışmalıdır (**Şekil 1**).

Şekil 1:

İkilik'ten başlayıp dörtlük, sekizlik ve daha küçük kıymetteki notalara beyzi uçlar porte aralık ve çizgilerine hep eğrilemesine yazılırlar (**Şekil 2**).

Şekil 2:

İkilik kıymetten itibaren altmışdörtlüğe kadar bütün nota başları aynı büyüklükte düşmelidir (**Şekil 3**).

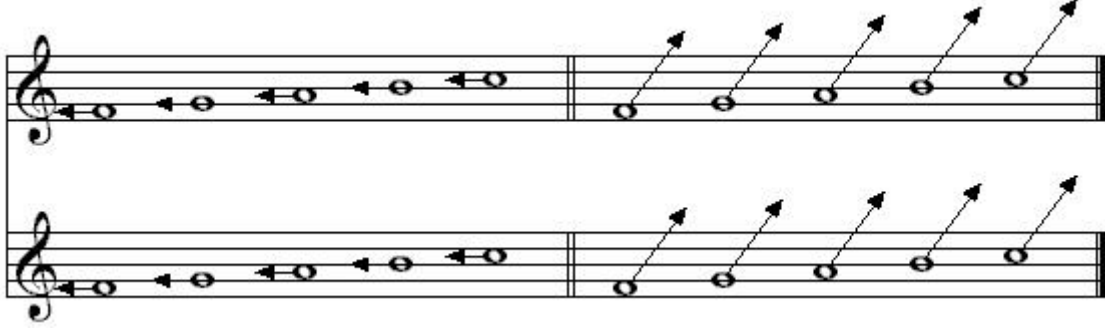
Şekil 3:

Birlik nota öbürlerinden az büyükçedir, hem de onların aksine olarak portedeki yerine

yayvan ve yatık yazılmalıdır. Öbür nota başlarından büyük olduğu için, eğik yazılırsa portenin aralık ve çizgilerinden taşar. Neticede okunması güçleşir, yanlış okunmaya sebebiyet verebilir (**Şekil 4**).

Şekil 4:

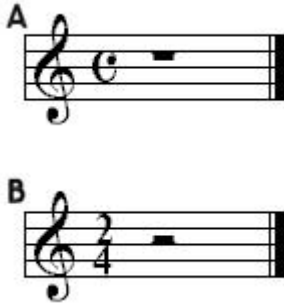

Sükût (Es) İşaretleri ve Yazılışları

Kıymetler gibi *esler* de çeşitli ve portedeki yerleri bazen farklıdır.

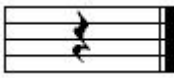
A) Birlik es, portede daima dördüncü çizginin altındadır. **B) İkilik es**, portede üçüncü çizgi üstüne konur (**Şekil 5**).

Şekil 5:

C) Dörtlük es, portenin ikinci çizgisi ile dördüncü çizgisi arasına yazılır. Yalnız, bunun alt ve üst kuyrukları aşağıdan birinci aralığın içine ve yukarıdan dördüncü aralığın içine biraz girmiş bulunurlar (**Şekil 6**).

Şekil 6:

D) Sekizlik, onaltılık ve otuzikilik eslerdeki çengelli uçlar üstten portenin üçüncü aralığına yazılırlar. Sekizlik esin bacağı portenin ikinci çizgisine, onaltılık bacağı birinci çizgiye, otuzikilik olanın bacağı da birinci çizginin az altına uzatılır. Altmışdörtlük este, çengelli uç dördüncü aralıkta olmak üzere, bacağı otuzikilik esinki kadar indirilir (**Şekil 7**).

Şekil 7:

Bu örnekteki gibi, eslerin çengelleri daima porte aralıklarına yazılacağına dikkat edilmelidir.

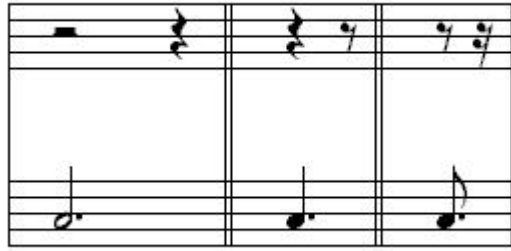
Piyano, koro ve orkestra partiyonlarında eslerin yerleri ister istemez değişebilmektedir (**Şekil 8**).

Şekil 8:

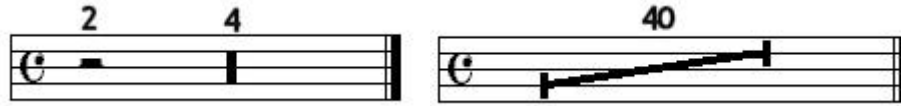
E) Noktalı nota ve eslerin noktaları işaretin daima tam önüne ve porte aralıklarına konulmalıdır. Çizginin üstüne nokta konulmaz. Çünkü, üst üste gelecek aynı renkler birbirini yok ederler (**Şekil 9-a**).

Şekil 9-a:

Bir ölçüden daha fazla, yani birkaç ölçülük olan esler şu misalde görüldüğü üzere, yazılırlar (**Şekil 9-b**).

Şekil 9-b:

Nota Bacaklarının Çekilişi

Tek olarak, her notanın bacağı, adlandırıldığı sesin oktavına kadar uzatılır.

"A" misalinde görüldüğü üzere, birinci çizgi altındaki *do* notası, portenin üçüncü "do" aralığının ortasına, *re* dördüncü çizgiye, *mi* yukarıdaki "mi" aralığına ve birinci aralıktaki *fa* beşinci "fa" çizgisine kadar uzatılır. Öbür notalar da "yukarıdaki gibi" oktavlarına kadar uzatılırlar.

Birinci ilâve çizgili alt "do" notasından itibaren *re*, *mi*, *fa*, *sol*, *la* notalarının bacakları yukarı, sonra gelen *si*, *do*, *re*, *mi*, *fa*, *sol*, *la* notalarının bacakları da aşağı çekilir (**Şekil 10**).

Şekil 10:

Aşağıdaki örnekte görüldüğü üzere ilk ilâve çizgili kalın *si* notası ile ondan pes düşen bütün ilâve çizgili notaların bacakları hep portenin üçüncü "si" çizgisine kadar çekilirler (**Şekil 11**).

Şekil 11:

Gelen örnekte görüldüğü gibi, birinci ilâve çizgili "si" notasından başlayıp yükselen notaların bacakları hep portenin üçüncü si çizgisine kadar indirilirler (**Şekil 12**).

Şekil 12:

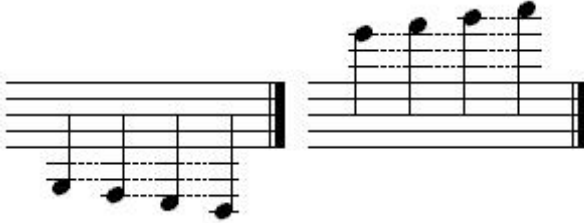
Nota bacakları porte üzerindeki yerlerine göre yukarı veya aşağı çekildiklerinde, aşağı indirili bacaklar nota yuvarlağının solundan, yukarı çekilenler nota yuvarlağının sağından çizilmelidirler (**Şekil 13**).

Şekil 13:

İlâve çizgileri arasındaki açıklık, porte çizgilerinin açıklıkları kadar olmalıdır. Üst üste sıralı ilâve çizgileri hep aynı uzunlukta ve bir hizada olacaklardır (**Şekil 14**).

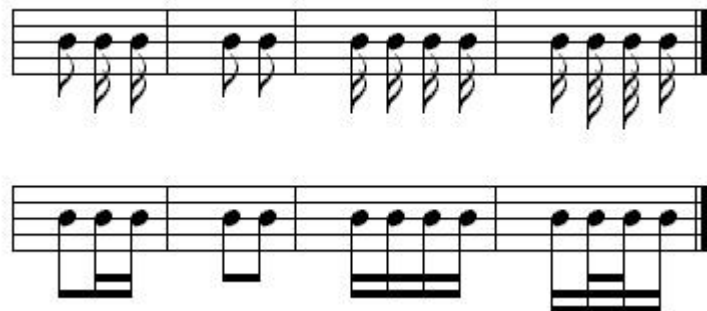
Şekil 14:

Kıymet Çizgileri

Notalar çoğu zaman düz birer çizgiyle birbirlerine bağlanırlar. Grup halinde görünen notaları bağlayan bu çizgiler, *sekizlik* kıymette 1, *onaltılık*'larda 2, *otuziklik* ise 3 düz ve paralel çizik olur. Bunlar, tekli notalardaki çengellerin birleştiriminden ibarettir (**Şekil 15**).

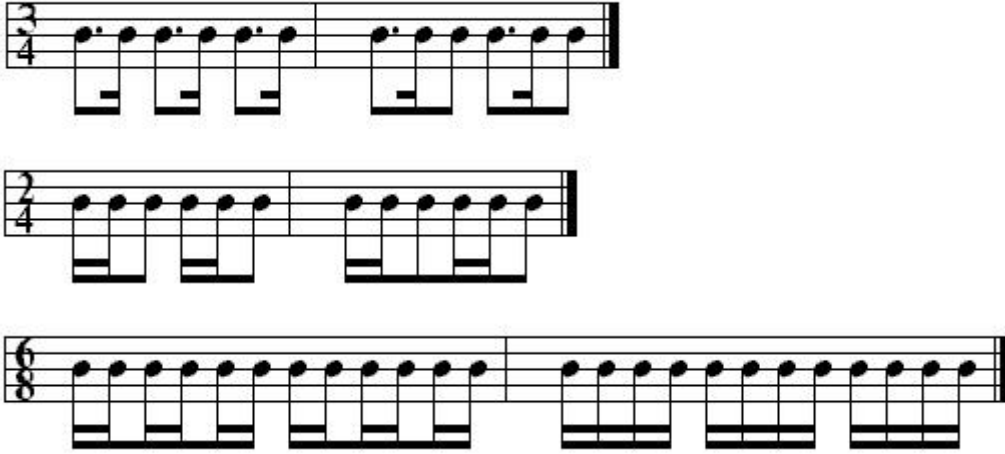
Şekil 15:

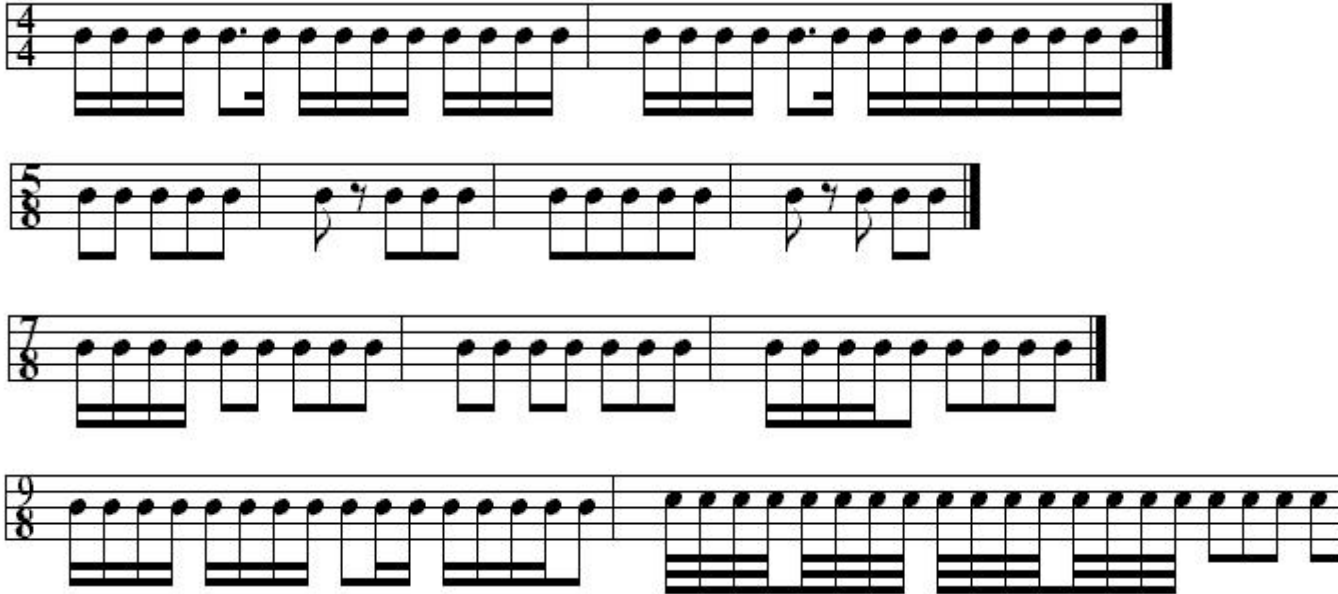
Birleştirmeler, basit ve mürekkep ölçülerde, "vuruşlara göre bölünebilir kümeler halinde" olmalıdırlar. Bazı mürekkep ve aksak usûllerde, bu gruplar, ölçünün bölüm ve vuruşlarına uygun surette düzenli yazılmalıdırlar, ta ki okunmaları kolay olsun, icrada bir çırpıda emniyetle kavranabilsinler.

Gruplamalar, ölçü birimi dairesinde yapılmış olmalıdır. Ölçüdeki notalar ne türlüden bölüntülü olursa olsun, her grup hep ölçünün vuruşlarına göre kümelenmiş bulunacaktır (**Şekil 16** ve **17**).

Şekil 16:

Şekil 17:

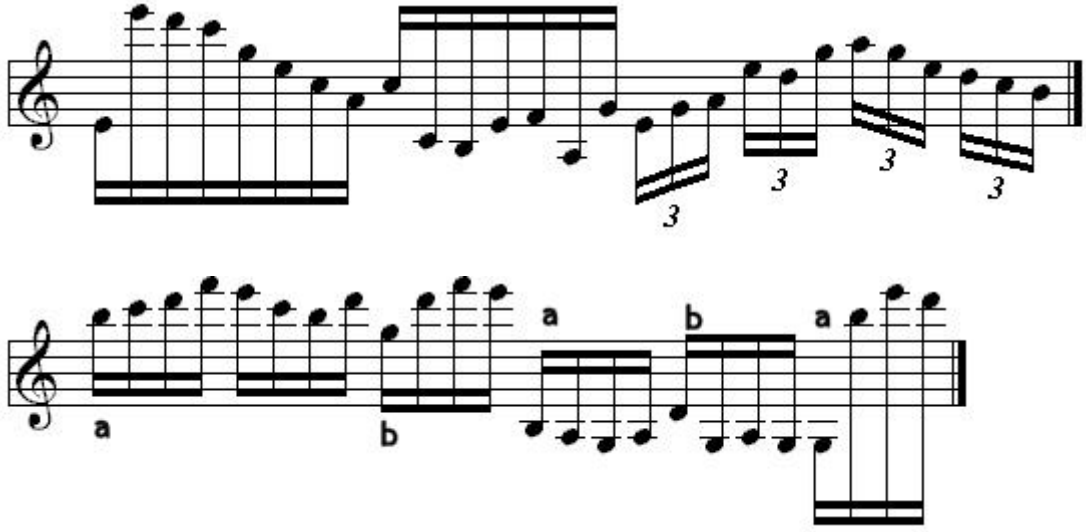
Aşağıdakiler de aynı cümledendir:

Türlü yükseklikteki notaların bacakları kıymet çizgisiyle nasıl bağlanacaktır?

Türlü seslerden kurulu kümelerin kıymet çizgileri portedeki bir üçlü aralığı kadar iniş ve çıkış meylli göstermelidirler. Bu gibi hallerde bazı notaların bacakları (şekle uyması için) oktavdan fazlaca uzatılır.

Nota bacakları inik ise en pes notanın bacağı normal boyda uzatılır. Bu ses, kümenin ayarlama notası olur. Grubun son notası bu ayarlama notasına bir üçlü meylli verdirecek surette indirildikten sonra kıymet çizgisi ikisi arasına çizilir. Öbür nota bacakları düzgün olarak indirilirler (**Şekil 18**).

Şekil 18:

Yukarıda "a" örneğinde görüldüğü üzere, nota bacakları üçüncü *si* çizgisine kadar uzatılıyorsa, kıymet çizgisi düz ve porteye paralel çizilir. Gruplarda oktava kadar uzatılacak nota eğer varsa, öbür yüksek veya pes notalar hep o sese tâbi olarak ("b" örneğinde görüldüğü gibi) o notanın hizasına kadar uzatılırlar, kıymet çizgisi öbürleri gibi düz çekilir.

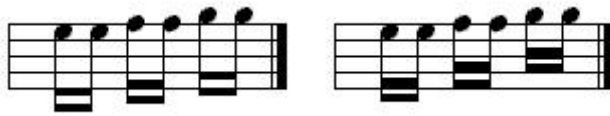
Kümeyi teşkil eden notalar arasında aynı sesteki iki veya daha fazla nota varsa, öbürlerinin kıymet çizgileri –hangi seviyede olursa olsunlar- müşterek sesler dolayısıyla hep düz çizilmeli ve porteye düşmelidirler (**Şekil 19**).

Şekil 19:

Porte çizgileri kıymet çizgilerinin arasında bırakılmamalıdır (**Şekil 20**).

Şekil 20:

Müzik Yazısında Nispet ve Kıymet Ölçüsü

Müzik sanatı kulağa ses unsurlarıyla çizilebilen bir ölçüm sistemi gibidir. Müzik, kalbin atışı gibi düzenli ve ölçülü çalışacak bir işleyiştir. Ölçü, zaman ve hareket, laboratuvar kıvam ve dozları kadar incelikle işleyen bir tartı hassasiyeti gösterirler. Tabiatın esasın bir denklik ve armoni dairesinde doğan sesler daimi bir dirilik ve disiplin içinde akıp gideceklerdir. Böylesine ince ve hassas ölçülerle düzenleyici bir varlık olan müzik sanatının yazısı da göz için mümkün olduğu kadar bir sismograf hassasiyetiyle işleyerek *süre* derecelerini berraklık içinde gösterebilmelidir.

Şekil 21

Nota kıymetleri şeklen gerçi benzeşmezlerse de portede adlandırdıkları zamandaki sesleri tam kendi kıymetleri miktarında sürmelidir. Yani, her nota taşıdığı kıymet kadar

uzar. Kıymetler, parça içinde, usûle göre en muntazam bölüntülerle ölçülür. Ölçülü parçalar ölçülü hareket ve tempolarla icra edilirler. Müzik yazısındaki işte bu tartıları muayyen birer ölçüm nispeti dairesinde belirtmeye çalışacağız.

Nota kıymetlerine göre mesafelendirilmede dikkat edilecek oranlar şöyle olur (**Şekil 21**).

Bu mesafelendirme işinde gerçi kesin birer uzunluk ve ölçüm bahis konusu olamazsa da, bir *ikilik açısı* eğer "a" misalindeki kadarsa, öbür kıymetler şemada noktalarla gösterilen farklar kadar olmalıdır. İkilik mesafesi veya aynı satırdaki en küçük kıymet açıklığı biraz büyük veya kısa alındığı zaman, öbür kıymetler arasındaki farklarda şekildeki nispetler manzumesine uygun ölçülerde olmalıdır.

Yalnız, bir müzik parçasının her satırında hep aynı notalar bulunmaz. Bunun için, yazıdaki nispetler düşünülürken (eseri baştan sona her zaman aynı nispetlerle yazmak mümkün olmayacağından) müziğin her satırı için cüzi farklarla baştan birer oran tahmin etmek gerekir. Parçanın baştan sona kadar aynı nispetlerle yazılması mümkün olacaksa, o takdirde en uygun şekil pek tabiidir ki zaten mevcut demektir.

Yukarıdaki "a" şeması görüldükten sonra şöyle bir soru akla gelebilir. şeması görüldükten sonra şöyle bir soru akla gelebilir. *İkilik* bir nota dörtlüğün bir misli fazlası olduğuna göre, uzaklıkta neden aynı mesafenin yarısıyla gösterilmesin? Gerçi bu yerinde bir düşüncedir ama o hesabı kabul edecek olursak pek küçük kıymetleri taksime imkân kalmaz. Küçük kıymetlerin arası o kadar daralacaktır ki, notaların git gide adeta üst üste yığılışacakları görülür (**Şekil 21**).

Noktalı notalarda *mesafeler*, kıymetler arasındaki açıklıklara uygun düşmek suretiyle, noktasız hallerinden biraz daha uzun olmalıdır (**Şekil 22**).

Şekil 22:

Trioleler hangi kıymetlerle yazılı olursa olsunlar, notaları arasındaki mesafe, trioleli olmadıkları zamandaki kadar olmalıdır. Meselâ, iki sekizlik arasında ne kadar mesafe varsa, sekizlik triolelerin notaları arasındaki uzaklıkta o kadar olmalıdır. Diğer kıymetlerle yapılan üçlemelerde aynı kurala uymalıdır (**Şekil 23**).

Şekil 23:

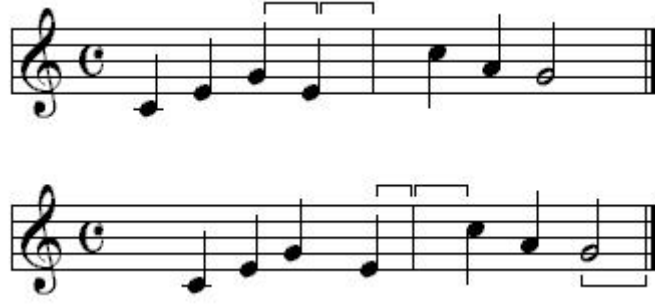

Nota Yazmağa Başlarken

Eğer arıza yoksa anahtardan, arıza varsa arızadan sonra, ölçü içlerinde ise ölçü çizgisinden itibaren birer nota başı kadar aralık bırakılmak suretiyle yazıya başlanmalıdır. Ölçünün ilk vuruşundan önce zamanla mukayyet bir mesafe yoktur. Bazı kimseler ölçü çizgisinden sonra adeta bir dörtlük mesafe açarcasına notaya başlıyorlar. Dikkat etmeyecek olursak, gerek hiçbir şey ifâde etmeyen bu açıklık, gerekse ölçünün son vuruşunun ölçü çizgisiyle olan mesafesi lüzumsuz ve mânasız kalırlar (**Şekil 24**).

Şekil 24:

Birinci ölçünün son vuruşundaki *mi* ile ölçü çizgisinin arası bir dördlük notanın tınlama mesafesidir. Ölçü çizgisi o müddetin sonunu sınırlandıran bir kesim olduğuna göre, yeni ölçünün ilk vuruşu evvelindeki çizgiye pek kısa bir açıklıkla yazılmalıdır (yani parçanın içindeki açıklık nispetlerinde olmalıdır): ikinci ölçünün ilk vuruşundaki *do* notası açıklığında olmalıdır.

Mesafelemede, nota yuvarlakları değil, nota bacakları arasındaki açıklık esastır. Buna göre; nota bacakları hep aynı tarafa çizilecekse, eşitlik hep aynı mesafelerle devam edip gider. Ancak nota bacaklarının istikameti değiştikçe bunun vuku bulunduğu yerde mesafe daralır. Çünkü, evvelce de bahsettiğimiz gibi, yukarı çekik nota bacakları nota yuvarlağının sağından, aşağı çekilenler de yuvarlağın solundan çekileceği için aradaki mesafe bir nota yuvarlağı kadar kısaldır. Böyle zamanlarda mesafeyi normal hale getirmek için, bacak yönelişi değişen o notayı bir nota başı kadar ilerden almak gerekir (**Şekil 25**).

Şekil 25:

Nota bacaklarının aşağı çekikliği devam edip giderken, sonra gelen nota bacağı aksi istikamete çekilirse bu sefer de mesafe bir nota boyu genişler. Bu taktirde mesafeyi bir nota boyu kısa almalıdır (**Şekil 26**).

Şekil 26:

Ölçü çizgileri ile notalar arasındaki mesafeler için de aynı kural geçerlidir. Ölçü çizgisinden önce gelen nota bacağı aşağı çekiliyorsa, ölçü çizgisi de nota bacağı gibi telâkki edilerek evvelki nispet yine aynen muhafaza olunur. Bacak yukarı çekiliyorsa, ölçü çizgisine bir nota boyu kadar yakın düşüyor demektir ki, bunun için de ölçü çizgisi bir nota boyu kadar ilerden çekilmelidir (**Şekil 27**).

Şekil 27:

Bundan sonra nota nispetlerinin göz kararıyla yazılmasına çalışılmalıdır. Dediğimiz esas ve kaidelere bağlı kalınarak çalışılırsa el melekesiyle göz ölçümü yazıyı

adeta riyazî bir mesafelendirme disiplinine sokabilir ki, kabul edilen ve makbul olan da esasen budur. Netice itibariyle, baştan beri yazageldiğimiz kurallar titizlikle tatbik edildiği takdirde alışkanlık zamanla iyice olgunlaşabilir.

Nüans İşaretleri hakkında ufak bir ikaz!

Nüans işaretleri, şekil veya yazı ile ifâde edildikleri zaman, hangi notadan itibaren başlıyorsa, başlangıç noktaları o notanın tam altından ve hizasından alınmalı ve bitiş noktasına kadar uzatılmalıdır (**Şekil 28**).

Şekil 28:

Koro, piyano ve oda müziğine ait eserler ile orkestra ve bando partiyonlarının yazılmasında dikkat edilecek noktalar:

Genellikle çok sesli müzik parçalarında partiler hep aynı harekette devam etmeyebilirler. Çok kere uzayan bir sesin üst veya altındaki öbür kısımlar birbirlerinden farklı surette muhtelif hareketlerde bulunabilirler. Bunun için, en fazla işleyen partide tabiatıyla nota sayısı çok olacaktır. Neticede önce bu kısmın yazılması gerekir. Sonra öbür notalar doğru olarak ve kolaylıkla yazılabilir. Böylelikle de partisyonda armoni bakımından yanlışlığa meydan verilmemiş olur, notaların gerektiği gibi alt alta düşüş fark ve şartları mahfuz kalır.

Netice olarak; örneklerde görüleceği üzere, ölçülerde vuruşlar hap alt alta getirilmelidir. "A" örneğindeki parçanın vuruşları yerli yerinde ve doğrulukla yazılmış olmak için ("B" örneğinde görüldüğü gibi) partilerin en hareketli yerlerini önce tertiplemeli, öbürlerini buna göre düzene koymalıdır (**Şekil 29**).

Şekil 29:

Orkestra ve bando partiyonlarında hep bu küçük örneğe göre hareket edilmelidir.

Yazdığımız hususları yazı işiyle uğraşanlar, kompozisyon öğrencileri, müzik okulları ile askerî ve sivil bandolarımızda yetişen gençler baştan bilmeli ve benimsemelidirler. Bu, ilerisi için faydalı olacaktır. Herkes kendine göre değil, yazılanı her müzisyenin kolaylıkla söküp okuyabilmesini mümkün kılacak surette, yani belirli kural ve esaslara uygun tarzda nota kaleme almaya çalışmalıdır. Nota, heceleyip duraklanarak okunmaya tahammülü olan bir vasıta değildir. *İlk görüşte* rahatlık ve cezbeyle deşifre edilebilmesi gereken bir yazı tarzıdır. *Güzel ve doğru nota yazmak*, ortograf (mûsikî imlâsı) yanlışlarından salim müzikler tertipleme kadar önemlidir. "Göz virtüözlüğü adını verebileceğimiz süratle okumak imkânını güzel nota yazısı sağlar. Çırpıştırma nota gözü ürkütür, eli sürçtürür ve yorumu sakatlar.

Dikkat. Partitur veya partilerde porte altlarına yazılacak yabancı dil sıfat, tabir veya kısaltma kelimeleri daima küçük harflerle başlatılmalıdır. Şarkı sözlerinin mısra başları majüskül (büyük harf) yazılırlar ve birde üleştirilmesinde heceler arasına (-) işareti konulur. Meselâ "Akşam" kelimesi "Ak-şam" olur. Bu çizgiler ihmal edilmemelidir. Sonra, heceler mesafeli düşebileceklerinden şarkı notalarının da mesafelerce seyrek tutulmaları gerekir. Şarkı melodisinde çengellerin taban çizgilerine tercih edilmesi bundandır. Bir opera partitürünü basılmışından da bu hususta inceleyiniz, fikir edininiz.

Kaynak: Mahmut R. GAZİMİHAL, *Mûsikî Sözlüğü*. Millî Eğitim Basımevi, İstanbul - 1961. s.177-183.